

Initiatiefvoorstel “Pilot Veilig naar school in Haarlem Zuid”

Gevraagd besluit:

1. In te stemmen met het initiatiefvoorstel “Pilot Veilig naar school in Haarlem Zuid” met als kernpunten dat de gemeente Haarlem op korte termijn:
 - a. Een pilot zal starten in Haarlem Zuid om de hierna te noemen knelpunten op te lossen door middel van quick wins, waaronder schoolstraten, schoolzones en parkeerverboden, om te onderzoeken of dit een effectieve manier is om knelpunten elders in Haarlem op te lossen.
 - b. Een concreet plan van aanpak met tijdslijn te maken met uitwerking van de (eventueel in tijd weg te zetten) financiële implicaties om de weginrichting op schoolfietsroutes in Haarlem Zuid dusdanig in te richten dat fietsers en voetgangers overal de ruimte krijgen die recht doet aan de grote aantallen (kwetsbare en minderjarige) fietsers en voetgangers en waardoor fietsen en wandelen op dit traject aantrekkelijker en veiliger wordt voor alle fietsers en voetgangers.
 - c. Zal onderzoeken hoe de situatie voor fietsers en voetgangers in het algemeen, en in het bijzonder op schoolroutes, op de lange termijn verbeterd kan worden en wat daarvan de (eventueel in tijd weg te zetten) financiële implicaties zijn, waarbij naast de invoer van de standaard snelheid van 30 km/uur zoals reeds besloten, ook circulatiemaatregelen en andere ingrepen onderzocht worden, met als prioritaire doelstellingen:
 - i. Voldoende veilige ruimte voor voetgangers.
 - ii. Voldoende veilige ruimte voor fietsers.
 - iii. Veilige oversteken voor fietsers en voetgangers, met in het bijzonder kwetsbare weggebruikers (ouderen, kinderen, gehandicapten).
2. In te stemmen dit plan in handen te stellen van het college van Burgemeester en Wethouders om:
 - a. dit initiatiefvoorstel op zo kort mogelijke termijn ten uitvoer te brengen; en voor zover nodig
 - b. beslissingen van de raad voor te bereiden om die uitvoer te bespoedigen.

1. Management samenvatting

Bijna 5500 leerlingen gaan elke dag naar school in de wijken Bosch en Vaart en de Koninginnebuurt. Dat levert levensgevaarlijke taferelen op <https://www.youtube.com/watch?v=Jhz6UiHoBd0&t=9s>. In 2019 is al ruim aandacht besteed aan deze problematiek in de gemeenteraad op initiatief van de wijkraad. Destijds zijn er toezeggingen gedaan over verschillende korte termijn maatregelen en is er aangegeven dat een herinrichting van de Wagenweg pas op de middellange termijn plaats zal vinden.

Met dit initiatiefvoorstel verzoekt de gemeenteraad het college op korte termijn na te denken over een snelle, duurzame, veilige inrichting van het verkeer in deze wijken, die recht doet aan de gigantische stroom, veelal minderjarige, fietsers en een concreet plan van uitvoering op te stellen. Omdat een herinrichting veel tijd kost en het van belang is de veiligheid van leerlingen op zeer korte termijn te verbeteren, stelt de gemeenteraad voor dat het college op zeer korte termijn inzet op:

1. Een gerichte campagne in 2022 en 2023 om ervoor te zorgen dat ouders hun kinderen alleen met de fiets of lopend naar school brengen en **niet** met de auto en wanneer dat onvoldoende effect heeft met ingang van het schooljaar 2023/2024 met beweegbare palen straten naar lagere scholen in elk geval tussen 08.10-08.40 (en waar nodig ook rond de eindtijden van de lagere scholen) afsluit voor autoverkeer;
2. De aanleg van verhoogde schoolzones (bij voorkeur 15/30 km/uur) bij de volgende kruispunten (in de volgorde als genoemd), waarbij de aanleg van de eerste twee verhoogde schoolzones vanwege de zeer onveilige situatie uiterlijk in Q2 2023 zal plaatsvinden
 - a. Wagenweg/Van Limburg Stirumstraat
 - b. Schouwtjesbrug/Schouwtjesplein/Zuider Emmakade
 - c. Wagenweg/Hazepaterslaan
 - d. Wagenweg/Westerhoutpark/Westerhoutstraat
 - e. Wagenweg/Koninginneweg
 - f. Koninginneweg/Eersteshr Emmastraat
 - g. Eerste Emmastraat/Noorder Emmakade
 - h. Stolbergstraat/Koninginneweg
3. In gesprek met de schoolbesturen na te gaan voor welke andere Haarlemse scholen een verhoogde schoolzone een snelle en geschikte mogelijkheid kan zijn voor het verbeteren van de verkeersveiligheid voor onze Haarlemse scholieren.



2. Inleiding

In de wijken Bosch en Vaart en de Koninginnebuurt zijn in totaal drie middelbare scholen en vier lagere scholen gevestigd. Er is dus in elk geval sprake van een grote concentratie van middelbare scholen. Het gaat dan om:

Lagere scholen

- Bos en Vaartschool (Florapark 14) met ongeveer 550 leerlingen
- Cruquiuschool (Cruquiusstraat 2) met ongeveer 125 leerlingen
- Dreefschool (Dreef 20 en Kleine Houtweg 24) met in totaal ongeveer 450 leerlingen (waarvan een groot deel op locatie Dreef)
- Florencius (Florapark 1) met een bescheiden aantal leerlingen

Middelbare scholen

- Coornhert Lyceum, Lyceumlaan 1, met ongeveer 1500 leerlingen
- ECL (Zuider Emmakade 43 en Leidsevaart 220) met ongeveer 1300 leerlingen
- Lyceum Sancta Maria (van Limburg Stirumstraat 4) met ongeveer 1500 leerlingen

In totaal gaan er dus bijna 5500 leerlingen elke dag naar school in de wijken Bosch en Vaart en de Koninginnebuurt. Hoe dat eruit ziet, is te zien in dit filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=Jhz6UiHoBd0&t=9s>

3. Knelpunten

De meeste leerlingen gaan per fiets of lopend naar school. De gemeente Haarlem heeft onlangs in het mobiliteitsbeleid vastgelegd dat in Haarlem het belang van een veilige inrichting voor voetgangers en fietsers voorgaat op een snelle afwikkeling en doorstroming van het autoverkeer. In de Uitvoeringsagenda heeft veilig verkeer naar school prioriteit gekregen.

CROW heeft richtlijnen voor een veilige verkeersinrichting opgesteld. Voor zover van belang betekent dat dat een stoep minimaal 200 cm moet zijn en een fietspad minimaal 200 cm. Bij drukke fietspaden moet de breedte 300 cm zijn en bij zeer drukke fietspaden, zoals de Wagenweg, 400 cm. Daarnaast moeten fietspaden ruimte bieden voor “conflictsituaties”, bij voorbeeld bij een doorgaand fietspad waar een deel van de fietsers op enig punt linksaf moeten slaan en voorrang moeten geven aan doorgaand autoverkeer.

Op veel plekken in Haarlem Zuid – voor zover van belang voor het verkeer van en naar scholen – voldoet de weginrichting niet aan die minimale eisen. Hierna worden per school de gevaarlijke situaties opgenoemd. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de scholen in alfabetische volgorde per categorie worden beschreven.

Er is in het verleden al vaak aandacht geweest voor deze problematiek. Zo heeft in 2019 de wijkraad actief gepleit voor het verbeteren van de verkeersveiligheid rond de scholen in dit deel van Haarlem. Destijds zijn er toezeggingen gedaan over verschillende korte termijn maatregelen en is er aangegeven dat een herinrichting van de Wagenweg pas op de middellange termijn plaats zal vinden.

4. Bos en Vaartschool

Leerlingen van de Bos en Vaartschool komen op twee manieren naar school:

1. Lopend of met de fiets over de Wagenweg Zuid-Noord. Zij slaan dan rechtsaf naar de Hazepaterslaan of gaan rechts bij de “kleuteringang” van de school (ter hoogte van de Tapuit). Aan het eind van de Hazepaterslaan slaan zij weer naar linksaf het Floraplein op en daarna linksaf het schoolplein op;
2. Lopend of met de fiets over de Wagenweg Noord-Zuid. Zij slaan dan linksaf naar de Hazepaterslaan of linksaf bij de “kleuteringang”.

Knelpunten

- Het fietspad en de stoep is over de gehele lengte van de Wagenweg te smal voor het drukke spitsverkeer;
- De oversteekplaats naar de Bos en Vaartschool ter hoogte van de Tapuit kent geen voorsorteerstrook voor links afslaand fietsverkeer
- De opstelruimte voor voetgangers ter hoogte van de voetgangersoversteekplaats naar de Bos en Vaartschool ter hoogte van de Tapuit is te smal
- De oversteekplaats naar de Bos en Vaartschool via de Hazepaterslaan ter hoogte van “Meer in de Keuken” kent geen voorsorteerstrook voor links afslaand fietsverkeer. Ook hier is de stoep te smal als opstelruimte voor voetgangers.
- In de Hazepaterslaan kunnen auto’s aan beide zijden van de weg parkeren, waardoor er te weinig ruimte is voor kinderen en ouders die naar de ingang aan het Floraplein fietsen en ouders die na het wegbrengen van hun kinderen terugfietsen
- Rond het begin van de schooldag zijn er veel ouders die hun kind met de auto naar school brengen (afslaan naar Hazepaterslaan, Wilhelminapark of Koninginneweg) en zo voor gevaarlijke situaties zorgen voor kinderen die wel lopend of met de fiets komen
- Er is te weinig ruimte om fietsen te parkeren op de Wagenweg, zodat het voetpad geblokkeerd wordt en voetgangers op het fietspad moeten lopen

Oplossing

- Op de lange termijn zal de gemeente moeten investeren in een nieuwe herinrichting van de Wagenweg en omliggende straten, zodat de voetpaden en fietspaden verbreed worden, de snelheid van autoverkeer omlaag gaat en er voldoende ruimte is voor het parkeren van de fietsen van ouders. Hierbij kan in overleg met omwonenden, belanghebbenden en experts van de gemeente nadrukkelijk gekeken worden naar de mogelijkheid van eenrichtingsverkeer.
- Op de **korte termijn** kan de gemeente de veiligheid van leerlingen en ouders dramatisch verbeteren door in gesprek met de school en de ouders te ontmoedigen dat leerlingen met de auto worden gebracht – en als dat onvoldoende blijvend effect heeft:
 - de kruispunten Wagenweg/Hazepaterslaan en de Wagenweg/Koninginneweg te herinrichten met verhoogde schoolzones met behoud van de bestaande voetgangersoversteekplaatsen (15/30 km/uur)



- de ingang naar de Hazepaterslaan, Koninginnelaan en Wilhelminapark in de periode 08.10-08.40 (en zo nodig ook rond de eindtijden van de school) af te sluiten met verzinkbare palen, waarmee een 'schoolstraat' ontstaat, of als de kosten hiervan te hoog zijn of de aanleg te lang duurt met handmatig af te sluiten palen (waarbij de school de sleutel krijgt).



5. Cruquiuschool

Knelpunten

De meeste kinderen komen lopend of fietsend door de wijk en steken daarbij de Eerste Emmastraat/Koninginneweg/Tempeliersstraat over. De wijk rondom de school kent veel smalle straatjes waar vaak aan beide zijden van de weg geparkeerd mag worden, hetgeen de toegankelijkheid voor fietsverkeer beperkt. De stoep is te smal voor het parkeren van fietsen.

Oplossing

- Op de **lange termijn** investeren in de herinrichting van de Eerste Emmastraat/Koninginneweg/Tempeliersstraat en in overleg met omwonenden, belanghebbenden en experts mogelijk invoeren parkeren aan één zijde van de weg in de straten rondom school zodat er voldoende ruimte is voor het fietsverkeer.
- Op de **korte termijn** kan de gemeente de veiligheid van leerlingen en ouders dramatisch verbeteren door in gesprek met de school en de ouders te ontmoedigen dat leerlingen met de auto worden gebracht – en als dat onvoldoende blijvend effect heeft:

- de kruispunten met de Eerste Emmastraat/Koninginneweg/Tempeliersstraat te herinrichten met verhoogde schoolzones (15/30 km/uur), met behoud van de bestaande voetgangersoversteekplaatsen.
- de ingang naar de Noorder Emmakade en Cruquiusstraat in de periode 08.10-08.40 uur en zo nodig ook bij de eindtijden van de school af te sluiten met verzinkbare palen, waarmee een 'schoolstraat' ontstaat, of als de kosten hiervan te hoog zijn of de aanleg te lang duurt met handmatig af te sluiten palen (waarbij de school de sleutel krijgt).

6. Dreefschool (Locatie Dreef)

Knelpunten

Leerlingen van de Dreefschool komen vanaf het zuiden via de Dreef en steken dan over bij het voetgangerspad. Vanuit het westen en zuiden komen leerlingen ook via het Houtplein. Naar verwachting heeft de herinrichting van het Houtplein een gunstig effect op de verkeersveiligheid van leerlingen en hun ouders. Leerlingen vanaf het noordwesten (waar ook de nevenlocatie van de Dreefschool ligt) komen via het Frederikspark (straat), die op dit moment te weinig oversteekplaatsen kent en vrij smalle stoepen en fietspaden. Autoverkeer op de Parallelweg Dreef rond aanvang school met name veroorzaakt door ouders.

Oplossing

- Op de **lange termijn** verbreden stoepen en fietspaden op de het Frederikspark (straat)
- Op de **korte termijn** kan de gemeente de veiligheid van leerlingen en ouders dramatisch verbeteren door in gesprek met de school en de ouders te ontmoedigen dat leerlingen met de auto worden gebracht – en als dat onvoldoende blijvend effect heeft:
 - In dialoog met de school en omwonenden een parkeerverbod op de Parallelweg Dreef (parkeren kan in Dreefgarage)
 - Toegang Parallelweg Dreef afsluiten voor auto's tussen 08.10-08.40 (en zo nodig rond de eindtijden van de school) (parkeren kan altijd in Dreefgarage), waardoor een 'schoolstraat' ontstaat, met verzinkbare palen of als de kosten hiervan te hoog zijn of de aanleg te lang duurt met handmatig af te sluiten palen (waarbij de school de sleutel krijgt)

7. Florencius

Knelpunten

Florencius is een relatief nieuwe, kleine privéschool. De school ligt aan een druk kruispunt waar te weinig aandacht is besteed aan voetgangers. Er ontbreekt een stoep aan de oostzijde van de Wagenweg. Er is geen voetgangersoversteekplaats op de Wagenweg. Verder zijn de stoepen en fietspaden te smal. Tot slot zijn de verkeerslichten niet goed ingericht - als voetgangers de lordensstraat oversteken, (b)lijken ook de kruisende fietsers groen licht te hebben en loopt het zebrapad niet door over het fietspad. De opstelstroken voor wachtende voetgangers zijn te smal.

Oplossing

- Op korte termijn zo nodig de instellingen van de VRI's te herzien, dusdanig dat voetgangers in ieder geval tussen 08:10 en 08:40 (start schooldag) en (einde schooldag) kunnen oversteken zonder dat er conflicten ontstaan met kruisend fietsverkeer.
- Het zebrapad doortrekken over de fietspaden
- Op de **lange termijn** investeren in de herinrichting van het verkeer rond dit kruispunt.

8. Coornhert

Leerlingen van het ECL gaan op drie manieren naar deze school:

1. Herenweg/Wagenweg Zuid-Noord
2. Herenweg/Wagenweg Noord-Zuid
3. Vanuit wijk ten zuidwesten van Coornhert

Knelpunten

Fietspaden zijn op de Herenweg/Wagenweg te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters), er is geen voorsorteerstrook voor naar links afslaand fietsverkeer komend vanuit Heemstede. De aansluiting met fietspad Claus Sluterweg is smal.

Oplossing

Op termijn fietspaden verbreden, betere opstelstrook voor links afslaand verkeer (Wagenweg Zuid-Noord) en de aansluiting met fietspad Claus Sluterweg verbeteren.

9. ECL (Prins Clausstraat)

Leerlingen van het ECL gaan op vijf manieren naar school:

1. Wagenweg Zuid-Noord, links afslaand naar de Uit Den Bosstraat (ter hoogte van Villa Westerhout)
2. Wagenweg Noord-Zuid, rechts afslaand ter hoogte van de Schouwtjeslaan
3. Leidsevaart Zuid-Noord, rechtsaf naar Schouwtjesbrug, linksaf naar Van Merlenstraat
4. Leidsevaart Noord-Zuid, linksaf naar Schouwtjesbrug, linksaf naar Van Merlenstraat
5. Door de woonwijk rondom ECL heen

Knelpunten

1. Fietspaden zijn te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters), er is geen voorsorteerstrook voor naar links afslaand fietsverkeer
2. Fietspaden zijn te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters)
3. Fietspaden zijn te smal, auto's rijden te hard, er is geen goede voorsorteerstrook voor naar links afslaande fietsers op de Schouwtjesbrug, fietspad op de Leidsevaart is weinig vergevingsgezind (laag muurtje om val in de Vaart te voorkomen) en een vervelende hoogte om van fietspad op rijbaan te vallen



4. Voorsorteerstrook op Leidsevaart is niet breed genoeg, fietspaden zijn te smal, auto's rijden te hard, er is geen goede voorsorteerstrook voor naar links afslaande fietsers op de Schouwtjesbrug,
5. Op veel plekken auto's in beide richtingen op smalle weg met aan beide kanten geparkeerde auto's

Oplossing

- Op de **lange termijn** herinrichten Wagenweg, Schouwtjeslaan en Leidsevaart en zodat fietsers meer ruimte krijgen met aanpassing maximum snelheid autoverkeer (30 km/uur) en indien mogelijk circulatie ingrepen, zoals mogelijk de invoer van eenrichtingsverkeer.
- Op de **middellange termijn** bevorderen gebruik Westelijke Randweg en ontmoedigen verkeersroute Pijlslaan, Schouwtjeslaan, Wagenweg.
- Op de **korte termijn** de volgende aanpassingen
 - het kruispunt Schouwtjesbrug/Schouwtjesplein/Zuider Emmakade te herinrichten met verhoogde schoolzones (15/30 km/uur).
 - Het kruispunt Westerhoutstraat/Wagenweg te herinrichten met verhoogde schoolzones (15/30 km/uur) met behoud van de voetgangersoversteekplaatsen.

10. ECL (Leidsevaart)

Leerlingen van het ECL gaan op vier manieren naar deze school:

1. Leidsevaart Zuid-Noord, linksaf voor Emmabrug
2. Leidsevaart Noord-Zuid, rechtsaf bij school
3. Van Oostelijke zijde over de Emmabrug, linksaf richting school, met chaotische kruising rondom Emmabrug
4. Door de wijk rondom ECL

Knelpunten

1. Fietspaden zijn te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters), er is geen voorsorteerstrook voor naar links afslaand fietsverkeer op de Leidsevaart
2. Fietspaden zijn te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters)
3. De voorsorteerstrook bij de Emmabrug is te smal.
4. Op veel plekken auto's in beide richtingen op smalle weg met aan beide kanten geparkeerde auto's

Oplossing

- Op de **lange termijn** herinrichten Wagenweg, Schouwtjeslaan en Leidsevaart en zodat fietsers meer ruimte krijgen met aanpassing maximum snelheid autoverkeer

11. Sancta Maria

Leerlingen van Sancta Maria gaan overwegend met de fiets naar school via een van deze routes:

1. Wagenweg Noord-Zuid, rechtsaf Van Limburg Stirumstraat in
2. Wagenweg Zuid-Noord, linksaf Van Limburg Stirumstraat in
3. Leidsevaart Noord-Zuid, Schouwtjeslaan, Berkenrodestraat, Prinsessekade, Van Limburg Stirumstraat
4. Leidsevaart Zuid-Noord, fietsbruggetje, Van Limburg Stirumstraat

Knelpunten

1. Fietspaden zijn te smal voor divers verkeer (fiets, elektrische fiets, scooters)

2. Ter hoogte van Limburg Stirumstraat is er geen voorsorteerstrook op het fietspad voor naar links afslaande fietsers. Er is geen stopstreep voor automobilisten.
3. De Berkenrode straat is een twee richtingsverkeerstraat, waardoor de straat te smal is voor fiets- en autoverkeer. De Prinsessekade is te smal voor auto en fietsverkeer.
4. Het fietspad op de Leidsevaart is te smal voor het fietsverkeeraanbod en kent een niet vergevingsgezind laag muurtje ter afwering bij een val richting Vaart. Veel fietsers vinden het ook onprettig dat wanneer zij naar links uitwijken, zij van het fietspad op de autobaan “vallen”.

Oplossing

- Op de **lange termijn** zal de gemeente moeten investeren in een nieuwe herinrichting van de Wagenweg, Leidsevaart en omliggende straten, zodat de voetpaden en fietspaden verbreed worden, de snelheid van autoverkeer omlaag gaat. Dat is vermoedelijk alleen mogelijk als de Wagenweg een eenrichtingsweg wordt.
- Op de **korte termijn** kan de gemeente de veiligheid van leerlingen dramatisch verbeteren door het kruispunt Wagenweg/Van Limburg Stirumstraat te herinrichten met verhoogde schoolzones (15/30 km/uur), waarbij ter hoogte van de kruisingsvlakken een shared space ontstaat die fietsers de ruimte biedt voor te sorteren, zodat leerlingen veilig kunnen oversteken.

12. Gevolgen openbaar vervoer

De invoer van de quick wins (de maatregelen op korte termijn) zullen tot gevolg hebben dat bus 50 iets meer tijd nodig heeft om over de Wagenweg te gaan. Indien dat problematisch is, is het mogelijk dat de bus over de Leidsevaart of de Dreef gaat rijden.

13. Gevolgen autoverkeer

De invoer van de quick wins leidt ertoe dat het verkeer op de Wagenweg iets langzamer zal rijden. Gelet op de beoogde invoer van 30 km/uur lijkt dat niet bezwaarlijk.

14. Conclusie

Met dit voorstel maakt de gemeenteraad van Haarlem duidelijk er met concrete maatregelen echt voorrang wordt gegeven aan minderjarige verkeersdeelnemers door scholieren een veilige route naar school te geven. De gemeente Haarlem kan met deze pilot op zeer korte termijn ervaring opdoen van het effect van:

1. Een campagne gericht op ouders om de auto te laten staan en, wanneer dat onvoldoende blijvend effect heeft, het effect van mobiele paaltjes op het autogebruik voor ritjes van en naar school;
2. Het effect van verhoogde schoolzones op de veiligheid van fietsers en voetgangers rondom scholen;
3. Het uitvoering geven aan het recent vastgestelde verkeersveiligheidsbeleid en mobiliteitsbeleid dat fietsers en voetgangers op één zet en zorgt voor veilige routes van en naar school;



4. Het maken van een concreet plan van aanpak over een duurzame herinrichting van het verkeer zodat de in de Mobiliteitsbeleid vastgelegde uitgangspunten met inachtneming van de huidige stroom aan fietsers en voetgangers, de potentie en rol van de fiets in de toekomst en met inachtneming van de CROW-richtlijnen voor fietsers en voetgangers worden verwezenlijkt;
5. Ervaring opdoen met andere maatregelen die dienstig zijn om de veiligheid van fietsers en voetgangers in Haarlem Zuid te verhogen;

15. Verzoek

De raad verzoekt het College om conform artikel 160 lid 1 Gemeentewet:

- a. dit plan op zo kort mogelijke termijn ten uitvoer te brengen; en voor zover nodig
- b. beslissingen van de raad voor te bereiden om die uitvoering te bespoedigen